

Emnenr. 36

Fylke: Trarus

Tilleggsspørsmål nr. -

Herad: Hillesø

Emne: Helsing, farver og oppferd

Bygdelag: -

Oppskr. av: Carl Christensen

Gard: Skarsliken

(adresse): Postboks 50, Trarusk

G.nr. 9 Br.nr. 7.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. En en oppstar og ikke saarer direkte, blir "ja" gitt med et lite bit med hode og nei med et ryste hode litt. Ikke sier vi: "Hau nisset på hodet", som en må som oftest ser på prent. Et "nisset" er et stotte nok, i vår mening. -
2. Det ble hilst - og blir hilst bare på hjemme.
3. Nei.
4. Utendørs - på gate, vei og villmark, ble håndplagget - hat og hne, tatt av og det ble hilste høylid i farbigående. Det er mer og mer blitt skilt, bare å sluge nevnen opp mot hnen og si sin hilsen, det dels bare si noe uten håndbevegelse. Slik er det gitt til med tiden - alle uttalt - følger der gitt.
5. Det er sagt at ved møte med presten og "starfall" - tatt de håndplagget under armen eller forlynt mellom hendene. Nei, ikke så høylidelig, eller medverdiget - atmenne imellom. -
6. Ja, som sagt under "5" det var et slaps eller eller på det gylndighet

- 7. Høgtid var nu helst høgtid: "fakt og fore" var en kaldt "nytteløse" på.
- 8. Juleens håndhilste besøkende reyt og venner på alle i huset fra den eldste til den yngste. Det ble gjerne sagt et ord eller to med det samme. Og gamle Petter - marken kleppet mig 7-8-åring på hodet eller å ha nyttet hånden mine og gudsnaakket.
- 9. Det kunne nok hende for i tiden ...
- 10. Kanskje er det ikke så sjelden i vår tid at de legger hånden an hinnerens hals og kime mot kime. Men "det er sjella de ha gae venner kreffes" sier artdalst; det første siste er gjerne en følge av det første.
- 11. De slaver folk - belattet gjerne hodet for likheten. Det at det ble sagt "Hvite" for "brunfalgje". -
- 12. Nei, det kan ikke minnest. -
- 13. Det ble gjerne sagt "Gomark" for de fra tidligste morgen til 8-9. "Skam" er ganske ut sleng. Så kunne det sies "gaddag" til kl. 6-7. "Gad middag" gjaldt når folket sat sig bords med innkanten. Nu sies slik når man skilles like for middag - kl. 12. - "Gad eppa" ikke brukt. "Gaknell" het det når man traff folk uten dørs eller kam inn til noen - slik etter kl. 6-7. Nu kan det sies "gaknell" når man går ut - eller skilles ute.

Her er regnet den eldre måte
 å telle timene på - 1-12. Nu
 ut, vi kan jo ikke hatt bruk
 for uaktimerne - !

0037

- Det almindelige var - og er, at det sies
 det sies "Gud natt" ved skillemisere eller
 kl. 6-7 - alle sammen. - Men ellers
 ble det sagt "farevel" når en skilles
 fra kiddy nængen til sin kvell, om
 man ikke skulle treffes på senere tid -
14. Det sies nu "gommene" hele dagen både
 ved møter og farkeparrenen så vel som
 austgjed - bare ikke ved sin kvell
 at kværet. -
15. Det sies jemt med samme ord som
 en blir kilt med. Og kan det seffe d
 en sier "adjo" og det blir svart "farevel".
 Når i gamle dager falt - helst gamle
 kamme eller seffe hinanden og en
 besvarte hinanden kunne det seffe:
 "Gadday Gud signe" -
16. Ikke "mann" (gaddmann) utpå kvellen.
 Gauskje, om det var midnatt - -
17. Se under 15. Men, de 6 farmer ut nevnt
 en gammel og brukt meget den dag i dag.
18. Kan nok så være - eller ikke.
19. Ja, det var så fæn i tiden. Og mange
 sier i vår tid når de kamme inn: "Gad-
 day på kværet" enten kan møter man
 eller ikke. En det kan inn blir så
 denne kilt på mer personlig -
20. "Og skulle ha snakka på tomands
 hånd med deg"
21. Det tok til med den ting i min ungdom.
 Her mener; ut i bygdelene - det var i 1890-
 årene -
22. Det ble svart: "Varågo" - Nu gjæver:
 "Kam inn"! Kam som kam inn kiltet
 som næsting - sitt "gadday" "gaddkvell" o.s.v.

- 23. Du fremmede d'iste, wälke hi det ble sagt. "Dakker mi vassagad sette dakker". Stalen - war alt som fremme hi slike "dakker" - Ellers het det: "Du mi vassagad sette deg". Endda men persantlig. "Sett deg". Og: "Du mi vassagad la plass. - Naa paul på å si: "Du mi vassagad bli sittandes". - ram au ædk. alt hadde nauva på skammelen! -
- 24. Katt og h'væ en straks med indkourten.
- 25. Sam sagt under sp. 23.
- 26. Åja - ram sagt, det war partjel på folk, sam 25 viser.
- 27. Det ble svart sam du fremmede hilste. Og am litt: "Fremmede fallt ut å ferdes".
- 28. Med slegt og nemer war det war like hi. Dikken, lanten og slike sette sig ikke - am så ble sagt, men håndhilste på alle sam sagt med 8. Nei, stalen ble ikke "virket" au det war helst ikke nødvendig! -
- 29. Det ble føjet hi hilsvingen. et "vel-kommen" i karelige vendinger.
- 30. Det kenne ved svarvisst si: "Ka det her", og ved leugen fremvoren war så sett: "Du mi leue så vel" og "Vår-heare æ ore med deg". Ja, med dakker åg!
- 31. Naa had Vårheare war med. "Var wo försikkelig å se deg førre i varda".
- 32. Ikke i mitt miljø - så naen så det da - - . Det ble vel neget - sam sett en - , at Kys (og Læren) er hellige ting! For det blir vaukelliget! - -
- 33. Kan to vise sware! Det wälke vel alle parber!

34. Ja, det hed "å gi en båt" - å "kåte" å gi en "bått" - å "båttse". Jff. Esperanto: Bazo = münd - - . Farvel mig der sammenkeggan! -

35. Nei - ikke hos landsfolk = på bygda.

36. Ja, kjrs på händen kan vel helst være en lykke og glæde - men et kjerte - og jo, kjernen vel noe mer. Fand nok - det kjrses vel på händen an aktelse - og begeistring. -

37. Se 36.

38. Det er vel mange slags. Kanstke mindre med "kjrs" som med å gi "gokjinn".

39. Alldeles utkjent. Man når det nu blir spurt - "Jeg lå på kua på fangeret til far og han måtte vese" -

40. Ingen annen en sett, hårt eller spurt, om det med far og mig -

41. Det ble gjort - og blir, skikkelig som nevnt med sin egen lammefinger mellom peke - og langfinger og så vises de småen fingeren sin. - Men først ja, neppe det ble beredt ellers. Det heten å "ta vese" -

42. Se under 9.

43. Velst mellom barn og foreldre, mindre mellom andre voksne og barn og vel sjeldnest mellom voksne.

44. Til lykke: Med nykåten - nykåte - nykjolen - og alskens nytt sauk med helga: Jåt - kjrtar og merkedagen. Det kjerne og bli sagt "lykke til" med - - -

45. Det er med under 44.

46. Ved disse høve kjernes ikke noe så ender av fra eldre tid. Vi kaudalene man -

- 47. Det ble vel sagt et stils "takkk".
- 48. Ukjent.
- 49. Kunder hadde til siden og litt oppad og gjorde en grimase med munn og øyne. "Allen: Smi sig helst fra og se tilbake over skuldrene med hodet luttet noe fremover og så løfte hatten litt mens en så fremover og til andre siden, selvfølgelig med sløkt blikk og helst et lite grisp. -
- 50. Det er meget slutt med å si de "di" til "bedre" folk. - Det vises like til "da" om det så ikke er hverdagsfolk. Straks en kan sagt det første "du" kan han si "oh" og liker som umstygder sig og får svar O.K. og da følger han til - nære gjør så: ja, vi er jo ikke egentlig diebarn - - og kan for medkalt. Da nå gamle folk var unge ble det sagt "F" til alle gamle folk, først og fremst til far og mor. En en ung mann etter 1/2 års opphold i hjemmet kom hjem og sa "du" et par ganger til far sin, ble han kalt til å gi grüner herfor (an en ven fra far). Faren hadde meget det som en spidighet og hadde foranlediget nevnte intervjua. Den unge såo fikk det likesam ikke til med det gamle "F".

51. En tilbale ikke en med "han" eller "ho".
 Var - og er - det en helt fremmed vil en tilbale med et: En (han), herren vorst, kan dansen, vil dansen være så - - -
 Carl Berthelsen